

Plantendatabase Permacultuur in Nederland

Deze plantendatabase is gemaakt als aanvulling op de documentaire 'Permacultuur in Nederland'. Hij is bedoeld om zoveel mogelijk nuttige planten en bomen voor het Nederlandse klimaat, samen te voegen. En dan met name planten en bomen die door hun kracht en functies een plek verdienen in de permacultuur-tuin. Aan bod komen groentes, kruiden, graangewassen, groenbemers, waterplanten, struiken en bomen. De data-base is gebaseerd op eigen onderzoek, voornamelijk op de Britse website 'Plants for a future': www.pfaf.org, maar ook andere bronnen in binnen- en buitenland. De database is zeker niet allesomvattend. Van de eenjarige groentes en kruiden heb ik maar een deel verwerkt, omdat veel mensen hier toch al bekend mee is en omdat ze meer passen bij de typische biologische tuin dan bij een permacultuur-tuin. Verder zijn er nog genoeg toepassingen van de planten die weinig genoemd worden, zoals bouw materiaal, verf, gereedschap en vezels. Deze toepassingen heb ik zelf weinig vermeld. Bovendien ligt de nadruk op eetbare gewassen en komen maar enkele geneeskrachtige planten aan bod. Daarnaast heb ik slechts enkele wilde eetbare planten opgenomen in mijn data-base. Hier zijn prachtige boeken over beschikbaar. Van de eetbare wilde planten die veelvuldig voorkomen in de natuur, is het ook helemaal niet nodig ze zelf te kweken. Tot slot valt er veel meer te schrijven over hoe je de planten het best kunt opkweken en onder welke omstandigheden ze het best gedijen. Hiervoor is **Plants for a future** wederom de beste database!

Deze database is een opstap waarna mensen zichzelf verder kunnen verdiepen in gewassen en de bijkomende permacultuur-principes. De Latijnse namen van de planten helpen hierbij. Kijk op mijn website www.transitiecultuur.nl voor links, boeken en films over permacultuur. Helaas is de meeste info nu nog alleen in het Engels beschikbaar. Deze planten-database is in ontwikkeling. Wanneer je aanvullingen hebt, mail ze dan graag naar miquel.buckinx@gmail.com. Ook voor andere vragen natuurlijk. Veel van de genoemde groentes en kruiden hebben inmiddels een plekje in mijn eigen tuin. Het zou mooi zijn om in de toekomst zaad- en plantgoed met elkaar uit te wisselen. Veel plezier en succes!

Miquel Buckinx

Een / tweejarige groentes	blz. 2
Granen + oliehoudende zaden	blz. 4
Een / tweejarige kruiden	blz. 5
Meerderjarige groentes	blz. 6
Meerderjarige kruiden	blz. 9
(Eetbare) waterplanten	blz. 12
Groenbemestende planten	blz. 14
Groenbemestende struiken en bomen	blz. 17
Struiken	blz. 19
Bomen	blz. 24
Websites andere plantendatabases	blz. 29
Websites zaad- en plantgoed	blz. 29

Een / tweejarige groentes

Rood gewassen die voor mij favoriet zijn in de permacultuur-tuin. Sowieso ligt de nadruk in deze tuin op meerderjarige planten en zelfzaaiers. De winter is het jaargetijde dat de eenjarige groentes het meest nodig zijn, de lente het minst.

	Familie	Seizoen oogst (ideaal)	Zelf-zaaiend? (pas op ziektes indien planten zichzelf steeds op dezelfde plek uitzaaien)	Cut & come again (blad afsnijden en dan doorgroeien)
Rucola	Kruisbloemig	Lente tot herfst	Ja	Ja
Raapstelen	Kruisbloemig	Lente	Ja	Ja
Mizuna	Kruisbloemig	Herfst	Ja	Ja
Radijs	Kruisbloemig	Lente	Ja	
Rettich / Rammenas	Kruisbloemig	Lente + herfst	Ja	
Meiraap	Kruisbloemig	Lente	Mogelijk	
Boerenkool	Kruisbloemig	Winter	Ja (wel verplanten)	Ja
Siberische boerenkool	Kruisbloemig	Winter	Ja (wel verplanten)	Ja
Spruitkool	Kruisbloemig	Winter	Ja (wel verplanten)	
Bloemkool	Kruisbloemig	Lente	Ja (wel verplanten)	
Koolrabi	Kruisbloemig	Zomer	Mogelijk	
Peul	Vlinderbloemig	Late lente		
Sperzieboon	Vlinderbloemig	Zomer		
Aardappel	Nachtschade	Zomer	Ja maar pas op ziektes	
Tomaat	Nachtschade	Zomer		
Paprika, peper	Nachtschade	Zomer		
Aubergine	Nachtschade	Zomer		
Kaapse kruisbes (verschillende soorten van Physalis)	Nachtschade	Zomer		
Pompoen	Komkommerachtig	Zomer-herfst		
Courgette	Komkommerachtig	Zomer-herfst		
Komkommer / augurk	Komkommerachtig	Zomer-herfst		
Ui (zaai / poot)	Ui-achtig	Zomer		
Prei	Ui-achtig	Winter		
Spinazie	Ganzevoet	Lente + herfst	Ja	Ja

Tuinmelde (Artiplex Hortensis)	Ganzevoet	Lente tot herfst	Ja	Ja
Snijbiet	Ganzevoet	Lente tot herfst	Ja	Ja
Rode biet	Ganzevoet	Zomer tot winter	Ja	
Boomspinazie (3 meter hoog!) (chenopodium giganteum)	Ganzevoet	Lente tot herfst?	Mogelijk	Ja
Aardbeispinazie (kleine vruchtjes + blad eetbaar) (Blitum Irrigatum / Virgatum)	Ganzevoet	?		Ja
Kropsla	Composiet	Lente-zomer		
Pluksla, snijsla	Composiet	Lente tot herfst		Ja
Eikenbladsla	Composiet	Herfst		
Andijvie	Composiet	Herfst		
Rood, groenlof	Composiet	Groenlof herfst, roodlof lente		Ja
Schorseneren	Composiet	Winter		
Pastinaak	Schermbloemig	Winter		
Hertshoornweegbree (blad eetbaar) (Plantago coronopus)	Weegbree	Lente tot herfst	Ja	Ja
Nieuw-Zeelandse spinazie (Tetragonia expansa)	ijskruid	Zomer		Ja
Veldsla	Valeriaan	Winter	Ja	Ja
Winterpostelein	Postelein	Winter	Ja	Ja
Rapunzelklokje / repelsteeltje (blad en wortel eetbaar) (Campanula rapunculus)	Klokjesfamilie	Herfst-winter (bloei 1 ^e jaar voorkomen)	Ja	Ja

Een/twee jarige granen / eiwit/olie houdende zaden

	Familie	Oogsten met de hand?	Omvang oogst
Tarwe	Gras	Veel werk	Behoorlijk
Rogge	Gras	Veel werk	Behoorlijk
(Suiker)Maïs	Gras	Makkelijk	Veel
Erwt, capucijner	Vlinderbloemig	Redelijk	Behoorlijk
Tuinboon	Vlinderbloemig	Redelijk	Veel
DroogBoon	Vlinderbloemig	Redelijk	Behoorlijk
Koolzaad	Kruisbloemig	Redelijk	Behoorlijk
Huttentut (Camelina sativa)	Kruisbloemig	?	Weinig
Lijnzaad	Vlas	Veel werk	Weinig
(Reuzen)Zonnebloem	Composiet	Makkelijk (zaad losmaken moeilijk)	Veel
Hennep (voor zaad)	Cannabis	Weet ik niet	?
Quinoa (Chenopodium quinoa)	Ganzevoet	Weet ik niet	?
Amaranth (verschillende soorten Amaranthus)	Amaranth	Makkelijk	Veel
Boekweit (Fagopyrum esculentum)	Duizendknoop	Redelijk (snel maar ongelijke rijping)	Behoorlijk

Een/tweejarige kruiden

	Familie	Zelf-zaaiend?	Cut & come again (blad afsnijden en dan doorgroeien)
Selderij	Schermbloemig		Ja
Peterselie	Schermbloemig	Ja	Ja
Kervel	Schermbloemig	Ja	Ja
Dille	Schermbloemig	Ja	Ja
Venkel	Schermbloemig	Ja	Ja
Koriander	Schermbloemig	Ja	Ja
Karwij	Schermbloemig	Mogelijk	Ja
Engelwortel (<i>Angelica sylvestris</i>)	Schermbloemig	Ja (pas op woekeren)	Ja (hele plant, ook medicinaal)
Mariadistel (<i>Silybum marianum</i>)	Composiet	Zaadteelt lastig in klimaat Nederland	Ja (medicinaal)
Kamille	Composiet	Ja	Ja (bloemen)
Basilicum	Lipbloemig		Ja (best in kas)
Tabak	Nachtschade		Ja (psycho-actief; nicotine)
Komkommerkruid	Ruwbladigen	Ja	Ja (blad als kruid)

Vaste / meerderjarige groentes

	Familie	Eetbare delen	Omvang oogst	Periode oogst	Bijzonderheden
Look-zonder-look (<i>Alliaria petiolata</i>)	Kruisbloemig	Blad	Weinig	Lente-herfst	Schaduw
Winterkers (<i>barbarea vulgaris</i>)	Kruisbloemig	Blad	Behoorlijk	Met name winter	schaduw
Eeuwig moes / splijtkool (<i>Brassica oleracea ramosa</i>)	Kruisbloemig	Blad	Heel veel	Lente-herfst	Voorplanting door stekken
Nine star broccoli (<i>Brassica oleracea botrytis aparagoides</i>)	Kruisbloemig	Bloemknop, blad	Weinig	Lente	Voorplanting door stekken
Zeekool (<i>Crambe maritima</i>)	Kruisbloemig	Bloemknop, blad, wortel	?	?	Alleen dichtbij zee
Grote Hartvrucht (<i>Bunias orientalis</i>)	Kruisbloemig	Blad	Veel	Lente-herfst	
Cheerio / Green-in-the-snow-mustard	Kruisbloemig	Blad	?	Winter	Zeer winterhard
Megacarpaea gigantea	Kruisbloemig	Wortel (als aardappel; erg voedzaam)	?	?	Weinig over bekend. Uit Centraal-Azië; droge steppes
Daslook (<i>Allium ursinum</i>)	Ui-achtig	Blad	Weinig	Winter - zomer	schaduw
Knoflook	Ui-achtig	Wortel, Bolletjes	Veel	Wortel zomer, blad lente-herfst	
Bieslook	Ui-achtig	Blad	Veel	Lente-herfst	
Eeuwige prei (<i>Allium Porrum</i>)	Ui-achtig	Blad	Behoorlijk	Hele jaar	Preiplantjes scheuren en uitplanten
Egyptische stengelui (<i>Allium cepa proliferum</i>)	Ui-achtig	Blad, Bolletjes	Weinig	Winter	
Stengelui (<i>Allium Fistulosum</i>)	Ui-achtig	Blad	Weinig	Hele jaar	
Slangelook (<i>Allium scorodoprassum</i>)	Ui-achtig	Blad, Bolletjes	Behoorlijk	?	
Oregan sunflower (<i>Balsamorhiza sagittata</i>)	Composiet	Wortel, blad	?	?	Bodembedekkend, Noord-Amerikaans
Aardpeer (<i>Helianthus tuberosus</i>)	Composiet	Wortel	Heel veel	Oktober - maart	Heel hoog, pas op woekeren
Artisjok (<i>Cynara scolymus</i>),	Composiet	Vrucht	Weinig	Juli-oktober	Mogelijk niet winterhard

kardoen (<i>Cynara cardunculus</i>)					
Chicorei (<i>Cichorium intybus</i>)	Composiet	Blad	Veel	Winter-vroege lente	Diepwortelend
Molsla (gekweekte paardenbloem) (<i>Taraxacum Officinale</i>)	Composiet	Blad	Veel	Winter-vroege lente	Diepwortelend
Yacon (<i>Polymnia Edulis</i>)	Composiet	Wortel (bevat moeilijk te verteren koolhydraten)			Aardappelsoort uit Andes.. Mogelijk niet winterhard
Aardaker (<i>Lathyrus Tuberosus</i>)	Vlinderbloemig	Wortel	Weinig	?	Klimplant
Apios Americana	Vlinderbloemig	Wortel + zaad	Behoorlijk	Hele jaar	Indiaanse aardappel, Liefst in zand, klimplant
Prairie Mimosa (<i>Desmanthus illinoensis</i>)	Vlinderbloemig	Zaden eetbaar, wortel sterk psycho-actief (DMT)	Weinig	?	Noord-Amerikaans. Liefst in klei, vochtig
Breadroot (<i>Psoralea esculenta</i>)	Vlinderbloemig	Wortel (veel zetmeel)	Behoorlijk?	Herfst (bij afsterven loof)	Noord-Amerikaanse Indianen aardappel, stikstofbindend
Aardkastanje (<i>Bunium bulbocastanum</i>)	Schermbloemig	Wortel	Weinig	Winter	Soort aardappel
Suikerwortel (<i>Sium Sisarum</i>)	Schermbloemig	Wortel	Behoorlijk	?	Veel suiker in wortel
Yampa (<i>Perideridia gairdneri</i>)	Schermbloemig	Wortel (zoet, notig)	Behoorlijk	Winter	Noord-Amerikaanse indianen aardappel. Mogelijk niet winterhard
Orogenia linearifolia	Schermbloemig	Wortel	Weinig	Hele jaar	Noord-Amerikaanse indianen aardappel. Mogelijk niet winterhard
Spinaziezuring (<i>Rumex patienta</i>)	Ganzevoet	Blad	Veel	Lente-herfst	Eetbaar met mate (oxaalzuur)
Brave Hendrik (<i>Chenopodium bonus-henricus</i>)	Ganzevoet	Blad	Weinig / behoorlijk	Lente-herfst	Eetbaar met mate (oxaalzuur)
Caucasische spinazie (<i>Hablitzia tamnoïdes</i>)	Ganzevoet	Blad	Veel	?	Klimplant, eetbaar met mate (oxaalzuur)
Kruipklokje (<i>Campanula poscharskyana</i>)	Klokjes	Blad en bloemen	Veel	Hele jaar	Bodembedekkend, pas op woekeren
Maarts viooltje (<i>Viola odorata</i>)	Violtjes	Blad en bloemen	Veel	Winter	Bodembedekkend, pas

					op woekeren
Kleine pimpernel (Sanguisorba minor)	Roos	Blad	Veel	Hele jaar	Diepwortelend
Aardbei	Roos	Vrucht	Behoorlijk	Lente of lente-herfst (doordragende rassen)	
Aardamandel Cyperus esculentus)	Cypergras	Wortel	Weinig	Aug-okt	Niet helemaal winterhard
Rabarber	Duizendknoop	Stengel	Weinig / behoorlijk	Lente	Pas op woekeren, heel sterk
Asperge	Lelie	Wortelstok	Weinig	Lente	
Daglelie (Hemerocallis)	Lelie	Bloem, blad, wortel	?	?	
Camassia quamash	Hyacint	Wortel (bol)	Behoorlijk	Herfst?	Indiaanse aardappel (gekookt), bodembedekkend
Muskuskaasjeskruid (Malva moschata)	Kaasjeskruid	Blad	Behoorlijk	Lente-herfst (bloemstengels snoeien)	
Krulmalva (Malva Verticillata Crispa)	Kaasjeskruid	Blad, bloem	Behoorlijk	Lente-herfst?	Zaad medicinaal
Chinese yam / bataat (Dioscorea Batatas)	Dioscorea	Wortel	Veel	Herfst	Klimplant, pas op woekeren, als aardappel
Oca / klaverzuring (Oxalis tuberosa)	Klaverzuring	Wortel	Weinig	Herfst	Soort aardappel, niet winterhard (in winter binnen)

Vaste / meerderjarige kruiden¹

	Familie	Eetbare delen	Omvang oogst	Periode oogst	Bijzonderheden
Tijm	Lipbloemig	Blad	Veel	Hele jaar	Bodembedekkend, zon
Hysop (Hysoppus officinalis)	Lipbloemig	Blad	Veel	Hele jaar	Zon
(Peper)munt	Lipbloemig	Blad	Veel	Lente-herfst	Pas op woekeren, ook schaduw
Citroenmelisse	Lipbloemig	Blad	Veel	Lente-herfst	Pas op woekeren, ook schaduw
Salie (Salvia officinalis)	Lipbloemig	Blad	Veel	Lente-herfst	Zon
Witte salie (salvia apiana)	Lipbloemig	Blad	?	Lente-herfst	Mogelijk niet winterhard, wierook, zon
Rozemarijn	Lipbloemig	Blad	Veel	Lente-herfst	Zon
Lavendel	Lipbloemig	Blad	Veel	Lente-herfst	Zon
Oregano	Lipbloemig	Blad	Veel	Lente-herfst	Zon, bodembedekkend
Winterbonenkruid (Satureja montana)	Lipbloemig	Blad	Veel	Hele jaar	Zon
Droplant (Agastache Foeniculum)	Lipbloemig	Blad en bloem	?	?	Mogelijk niet winterhard
Zoethout (Glycyrrhiza glabra)	Vlinderbloemig	Wortel (zeer zoet, en toch gezond!)	?	?	Beste in zand, nat
Lavas / maggiakruid (Levisticum officinale)	Schermbloemig	Blad	Veel	Lente-herfst	
Zwartmoeskervel (Smyrniolum olusatrum)	Schermbloemig	Hele plant	Behoorlijk	Hele jaar	
Roomse kervel (Myrrhis odorata)	Schermbloemig	Wortel, Blad	Veel	Hele jaar	Bloei voorkomen
Japane peterselie (Cryptotaenia japonica)	Schermbloemig	Blad, stengel, wortel	?	Hele jaar	Lichte schaduw, nat, bodembedekkend
Mierikswortel (Armoracia rusticana)	Kruisbloemig	Wortel	Weinig	Hele jaar	Zeer diepwortelend, pas op woekeren
Echte zonnehoe (Echinacea angustifolia)	Composiet	Blad zeer medicinaal	?	?	

Rode zonnehoe (<i>Echinacea purpurea</i>)	Composiet	Blad zeer medicinaal	?	?	
Russische dragon (<i>Artemisia dracunculoides</i>)	Composiet	Blad	Veel	Lente-herfst	Winterhard (Franse soort 'dracunculus' mogelijk niet)
Duizendblad (<i>Achillea millefolium</i>)	Composiet	Blad medicinaal	Veel	Lente-herfst	Kan woekeren, bodembedekkend
Bijvoet (<i>Artemisia Vulgaris</i>)	Composiet	Blad als kruid of medicinaal (met mate)	?	?	Kan woekeren. Mogelijk negatieve invloed op andere planten
Honingruid (<i>Stevia Rebaudiana</i>)	Composiet	Blad (zeer zoet maar niet ongezond)	?	?	Best in zand. Niet winterhard. In winter binnenshuis.
Middelste teunisbloem (<i>Oenothera biennis</i>)	Teunisbloem	Wortel, bloem, zaad (ook medicinaal)	Zaad lage oogst, verder behoorlijk	Lente-herfst	Kan woekeren
Longkruid (<i>Pulmonaria officinalis</i>)	Ruwbladigen	Blad voor thee, medicinaal	Veel	Lente	Bodembedekkend
Valeriaan (<i>Valeriana officinalis</i>)	Valeriaan	Hele plant medicinaal (rustgevend)	Veel	Lente-herfst	
Hop (<i>Humulus lupulus</i>)	Cannabis	Jong blad + zaad eetbaar, plant medicinaal	Veel	Blad lente	Klimplant, pas op woekeren
Ginseng (<i>Panax ginseng</i>)	Klimop	Wortel zeer medicinaal	?	?	Binnen of ik kas overwinteren
Echte heemst (<i>Althaea officinalis</i>)	kaasjeskruid	Blad, wortel (eetbaar en medicinaal)	Veel	Lente-herfst	
Sint-janskruid (<i>Hypericum perforatum</i>)	hertshooi	Blad, bloem en vrucht medicinaal	Behoorlijk	Lente-herfst	Niet combineren met anti-conceptie pil!
Mansoor (<i>Asarum caudatum</i>)	Pijpbloem	Wortel (gembemsmaak)	?	?	Schaduw, bodembedekkend
Passiebloem (<i>Passiflora</i>)	Passiebloem	Fruit (in hete zomers)	?	Zomer-herfst	Vorstgevoelig (tot de grond snoeien en afdekken), klimplant, groot
Citroenverbena (<i>Aloysia triphylla</i>)	Ijzerhard	Blad als kruid of in thee	?	?	Zon, warm, zandgrond, mogelijk niet winterhard

- 1) Veel eetbare kruiden zijn tegelijkertijd medicinaal. Bovendien staan in de tabel een aantal specifiek sterke medicinale kruiden, maar natuurlijk lang niet allen. De aangeraden oogsttijdstippen zijn gebaseerd op eigen observatie van plantgroei. Voor precieze info over medicinale toepassing en oogsttijdstip, raadpleeg daarvoor een medicinaal kruidenboek.

Eetbare waterplanten¹

	Familie	Eetbare delen	Omvang oogst	Waterdiepte	Vermeerdering
Echt lepelblad (<i>Cochlearia officinalis</i>)	Kruisbloemig	Lente of herfst	Behoorlijk	Nat, Moerassig	Tweejarig (zelf-zaaiend)
Waterkers (<i>Rorippa nasturtium-aquaticum</i>)	Kruisbloemig	Blad (lente-herfst)	Veel	Stromend water (ondiep)	Meerderjarig
Gele gentiaan (<i>Gentiana Lutea</i>)	Gentiaan	Wortel zeer medicinaal	?	Nat, Moerassig	Meerderjarig
Pijlkruid (<i>Sagittaria sagittifolia</i>)	Weegbree	Blad, wortel (als aardappel)	Veel	Nat of ondiep water (tot 30-60 cm)	Meerderjarig, pas op woekeren
Beekpunge (<i>Veronica beccabunga</i>)	Weegbree	Blad (niet echt smakelijk)	?	Nat of ondiep water (tot 15 cm)	Meerderjarig
Zwanenbloem (<i>Butomus umbellatus</i>)	Zwanenbloem	Wortel (als aardappel)	Veel	Nat of ondiep water (tot 30 cm)	Meerderjarig, pas op woekeren
Riet	Gras	Wortel (als aardappel), jonge scheuten	Heel veel (ook allerlei andere toepassingen van riet waaronder waterzuivering)	Nat of ondiep water (pas op voor vervuild water)	Meerderjarig, pas erg op woekeren!
Mannagras (<i>Glyceria fluitans</i>)	Gras	Zaad (als graan)	Weinig	Nat of ondiep water	meerderjarig
Lisdodde (<i>Typha latifolia</i>)	Lisdodde	Wortel (als aardappel)	Heel veel (ook andere toepassingen zoals waterzuivering)	Nat of ondiep water (tot 15 cm)	Meerderjarig, pas erg op woekeren!
Snoekkruid (<i>Pontederia cordata</i>)	Snoekkruid	Blad + jonge scheuten	?	Ondiep water (15-30 cm)	Meerderjarig
Paarbladig goudveil (<i>Chrysosplenium oppositifolium</i>)	Saxifraag	Blad	Veel (in schaduw)	Natte grond	Meerderjarig, bodembedekkend
Waternoot / waterkastanje (<i>Trapa Natans</i>)	Kattenstaart	Noot (moet gekookt)	Weinig / redelijk?	Water tot 60 cm diep	Meerderjarig maar mogelijk niet winterhard
Kalmoes (<i>Acorus calamus</i>)	Kalmoes	Jong blad, wortel (met mate want licht psycho-	Veel	Heel nat of ondiep water	Meerderjarig, pas op woekeren

		actief; TMA)			
Watermunt (<i>Mentha aquatica</i>)	Lipbloemig	Blad (als kruid; munt)	Veel	Ondiep water (tot 15 cm)	Meerderjarig
Wateraronskelk (<i>Peltandra virginica</i>)	Aronskelk	Blad, bes, wortel, zaad (lar koken of drogen tegen gif)	?	Nat of ondiep water	Meerderjarig
Kaapse lelie (<i>Agapanthus Praecox</i>)	aponogetonaceae	Wortel (als aardappel)	?	Water 15-60 cm diep	Meerderjarig maar mogelijk niet winterhard
Witte waterlelie (<i>Nymphaea alba</i>)	Waterlelie	Wortel + zaad (met mate)	?	Diep water (2-2,5 m)	Meerderjarig
Gele Plomp (<i>Nuphar Lutea</i>)	Waterlelie	Wortel, zaad en blad; wortel weken tegen bitterstoffen. Met mate	?	Ondiep of diep water tot 2,5 m	Meerderjarig

1) Eetbare waterplanten kunnen gekweekt worden in aquacultuur-systemen, mogelijk in combinatie met vissen zoals karper. Duurzame aquacultuur heeft misschien wel veel toekomst in nat en drassig Nederland.

Groenbemestende gewassen Groentes/kruiden

	Eetbaar?	Een / meerder- jarig?	Bodem- bedekking	Trekt nuttige insekten (bijv bijen)	Weert schadelijke insekten	Diep- wortelend ¹	Stikstof- bindend ²	Voedsel, beschutting voor wildlife (vogels etc)	Gier, compost ³	Fort- planten (4)	Windbreak / haag (5)
Witte klaver (Trifolium repens)	Blad met mate	Meerderjarig	Ja	Ja			Ja				
(Voeder)Wikke (Vicia sativa)	Zaad	Eenjarig	Ja (inwerken in bodem in lente)	Ja			Ja				
Lupine (Lupinus)	Alleen veevoer (zaad)	Een en meerder- jarige soorten	Ja				Ja				
Lucerne (alfalfa) (Medicago sativa)	Zaad, kiemgroente	Meerderjarig				Ja	Ja				
Gewone Smeerwortel (Symphytum Officinale)	Jong blad	Meerderjarig		Ja		Ja		Ja	Ja	Ja	
Russische smeerwortel (Symphytum x uplandicum)	Jong blad	Meerderjarig (deze woekert niet)									
Komkommer-kruid (Borago officinalis)	Blad als kruid	Eenjarig (zelf- zaaiend)		Ja	Ja						
Phacelia (Phacelia tanacetifolia)	Nee	Eenjarig	Ja	Ja							
Winterrogge (Secale cereale)	Zaad	Tweejarig	Ja (inwerken in bodem in lente)								
Bamboe	Jonge scheuten eetbaar + veel andere toepassingen	Meerderjarig (pas op woekeren)						Ja		Ja	Ja
Goudsbloem (Calendula officinalis)	Blad, bloem	Eenjarig (zelf- zaaiend)			Ja (aaltjes)						
Tagetes Minuta (Afrikaantjes)	Nee	Eenjarig			Ja (aaltjes)						
Duizendblad (Achillea millefolium)	Jong blad met mate	Meerderjarig	Ja	Ja	Ja				Ja		
Dragon (Artemisia dracunculoides)	Blad als kruid	Meerderjarig			ja						

	Eetbaar?	Een / meerder- jarig?	Bodem- bedekking	Trekt nuttige insekten (bijv bijen)	Weert schadelijke insekten	Diep- wortelend ¹	Stikstof- bindend ²	Voedsel, beschutting voor wildlife (vogels etc)	Gier, compost ³	Fort- planten (4)	Windbreak / haag (5)
Wilde chicorei (Cichorium intybus)	Jong blad	Meerderjarig		Ja		Ja			Ja		
Paardenbloem / molsla (Taraxacum officinale)	Jong blad	Meerderjarig		Ja		Ja			Ja		
Venkel + dille	Blad als kruid	Eenjarig (zelf- zaaiend)		Ja	Ja						
Kervel	Blad als kruid	Eenjarig			Ja (slakken)						
Japanse peterselie (Cryptotaenia japonica)	Blad als kruid	Meerderjarig	Ja								
Oregano, tijm, bonenkruid	Blad als kruid	Meerderjarig	Ja	Ja	Ja						
Andere lipbloemigen (bijv rozemarijn, salie, munt, melisse, lavendel, dropplant)	Blad als kruid	Meerderjarig		Ja	Ja						
Bladrammenas (Raphanus sativus)	Blad	Eenjarig (zelf- zaaiend)	Ja (inwerken in bodem in lente)								
Gele mosterd (Sinapis alba)	Blad + zaad	Eenjarig (zelf- zaaiend)	Ja (inwerken in bodem in lente)								
Winterkers, look- zonder-look	Blad	Meerderjarig	Ja								
Mierikswortel (Armoracia rusticana)	Wortel	Meerderjarig (pas op woekeren)				Ja			Ja		
Ui-achtigen (knoflook, stengelui, bieslook)	Blad, knollen	Meerderjarig			Ja						
Tabak (Nicotiana tabacum)	Blad psycho-actief	Eenjarig			Ja						
Kleine pimpernel (Sanguisorba minor)	Blad		Ja			Ja					
Boekweit (Fagopyrum esculentum)	Jong blad, zaad	Eenjarig (zelf- zaaiend)		Ja		Ja					

	Eetbaar?	Een / meerder-jarig?	Bodem-bedekking	Trekt nuttige insecten (bijv bijen)	Weert schadelijke insecten	Diep-wortelend ¹	Stikstof-bindend ²	Voedsel, beschutting voor wildlife (vogels etc)	Gier, compost ³	Fort-planten (4)	Windbreak / haag (5)
Brandnetel	Jong blad (thee, gekookt)	Meerderjarig		Ja				Ja	Ja		
Oost-Indische kers (Tropaeolum majus)	Blad + bloem	Eenjarig (zelf-zaaiend)			Ja (aaltjes, luizen)						
Heermoes (Equisetum arvense)	Nee	Meerderjarig (pas op woekeren)	Zuivert vervuilde grond (metalen)			Ja			Ja		
Maarts viooltje (Viola Odorata)	Blad	Meerderjarig (pas op woekeren)	Ja (in schaduw)								
Paarbladig goudveil (Chrysosplenium oppositifolium)	Blad met mate	Meerderjarig	Ja (nat en schaduw)								
Kruipklokje (Campanula poscharskyana)	Blad + bloem	Meerderjarig	Ja								

- 1) Diepwortelende gewassen halen vaak mineralen uit lage bodemlagen. Door deze planten te gebruiken als mulch of te verwerken in composthoop komen mineralen beschikbaar voor andere planten. Deze diepwortelende planten zijn vaak pioniersplanten.
- 2) Sommige planten – met name vlinderbloemigen – binden stikstof uit de lucht. Stikstof is een van de cruciale voedingsstoffen voor alle planten. Via de wortels en bij compostering komt de stikstof ook beschikbaar aan andere planten. Stikstofbindende planten zijn vaak pioniersplanten.
- 3) Gier is vloeibare mest die snel opneembaar is door planten. Je maakt het door voedselrijke gewassen enkele weken te laten verteren in een emmer regenwater en iedere dag te roeren. Het is normaal dat het stinkt. Ook zijn er specifieke planten die goed zijn om door de composthoop te mengen en daarmee de compostering te activeren
- 4) Fort-planten hebben zo'n dicht en diep wortelgestel dat ze onkruiden tegenhouden in hun verspreiding
- 5) Een windhaag vermindert de wind zodat meer kwetsbare planten beschut komen te staan. De planten in de windhaag kunnen zelf soms ook voedsel bieden.

Groenbemestende gewassen struiken + bomen

	Eetbaar?	Bodem- bedekking	Trekt nuttige insekten (bij bijen)	Weert schadelijke insekten	Diep- wortelend ¹	Stikstof- bindend ²	Voedsel, beschutting voor wildlife (vogels etc)	Gier, compost ³	Fort- planten (4)	Windbreak / haag (5)
Braam	Vruchten								Ja	Ja
Nepalese framboos (Rubus nepalensis)		Ja								
Bottelroos (Rosa Rugosa)	Vruchten									Ja
Meidoorn (Crataegus)	Vruchten		Ja				Ja			Ja
Sleedoorn (Prunus Spinosa)	Vruchten						Ja			Ja
Hagedoorn (Crataegus monogyna)	Vruchten						Ja			Ja
Russische dwergamandel (Prunus Tenella)	Vruchten + zaden	Ja								
Japanse Dwergkwee (Chaenomeles Japonica)	Vruchten	Ja	Ja							
Mahonia aquifolium	Vruchten	Ja								Ja
Berberis Darwinii	Vruchten		Ja				Ja			
Zuurbes (Berberis Vulgaris)	Vruchten									Ja
Struikhei (calluna Vulgaris)			Ja							Ja
Gele Kornoelje (Cornus mas)	Vruchten		Ja				Ja			Ja
Vlier (Sambucus Nigra)	Vruchten			Ja			Ja	Ja	Ja	Ja
Gelderse roos (Viburnum Opulus)	Vruchten						Ja			Ja
Siberische erwtenstruik (caragana arborescens)	Zaden					Ja				Ja
Gaspeldoorn (Ulex europaeus)				Ja		Ja		Ja		Ja
Brem (Cytisus scoparius)		Ja		Ja		Ja				Ja
Olijfwilg (Elaeagnus)	Vruchten					Ja				Ja
Duindoorn (Hippophae rhamnoides)	Vruchten				Ja	Ja	Ja		Ja	Ja
Inlandse vogelkers	Vruchten						Ja			
Salal (gaultheria shallon)	Vruchten	Ja								
Cranberry (Vaccinium Macrocarpon)	Vruchten	Ja								
Rode bosbes (Vaccinium Vitis-Idaea)	Vruchten	Ja								
Zoutmelde (Artiplex Halimus)										Ja
Zoete kers (Prunus Avium)	Vruchten		Ja				Ja			
Lijsterbes (Sorbus aucuparia)	Vruchten						Ja			Ja

	Eetbaar?	Bodem- bedekking	Trekt nuttige insekten (bij bijen)	Weert schadelijke insekten	Diep- wortelend ¹	Stikstof- bindend ²	Voedsel, beschutting voor wildlife (vogels etc)	Gier, compost ³	Fort- planten (4)	Windbreak / haag (5)
Meelbes (Sorbus aria)	Vruchten						Ja			Ja
Berk (Betula)	Sap			Ja		Ja		Ja		
Elzeboom (Alnus)				Ja		Ja	Ja			Ja
Italiaanse elzeboom (Alnus Cordata)				Ja		ja	Ja			Ja
Wilg (Salix)			Ja				Ja	Ja		Ja
Populier (populus)							Ja			Ja
Eik (Quercus)	Eikels			Ja			Ja	Ja		
Acacia (Robinia pseudoacacia)	Zaad					Ja				Ja
Linde (Tilia Cordata)	Jong blad + bloemen		Ja							
Wilgbladige duindoorn (hippophae salicifolia)	Bessen					Ja	Ja			
Venijnboom (Taxus Baccata)	Vruchten			Ja						

- 1) Diepwortelende gewassen halen vaak mineralen uit lage bodemlagen. Door deze planten te gebruiken als mulch of te verwerken in composthoop komen mineralen beschikbaar voor andere planten. Deze diepwortelende planten zijn vaak pioniersplanten.
- 2) Sommige planten – met name vlinderbloemigen – binden stikstof uit de lucht. Stikstof is een van de cruciale voedingsstoffen voor alle planten. Via de wortels en bij compostering komt de stikstof ook beschikbaar aan andere planten. Stikstofbindende planten zijn vaak pioniersplanten.
- 3) Gier is vloeibare mest die snel opneembaar is door planten. Je maakt het door voedselrijke gewassen enkele weken te laten verteren in een emmer regenwater en iedere dag te roeren. Het is normaal dat het stinkt. Ook zijn er specifieke planten die goed zijn om door de composthoop te mengen en daarmee de compostering te activeren
- 4) Fort-planten hebben zo'n dicht en diep wortelgestel dat ze onkruiden tegenhouden in hun verspreiding
- 5) Een windhaag vermindert de wind zodat meer kwetsbare planten beschut komen te staan. De planten in de windhaag kunnen zelf soms ook voedsel bieden.

Struiken

	Familie	Diameter volwassen / plantafstand	Eetbare delen	Periode oogst	Cultivars	Bijzonderheden
Rode aalbes (Ribes rubrum)	Ribes	1-1,5 m	Bessen (veel)	Juli-aug		Halve dag zon voldoende; vogels eten het heel graag
Witte aalbes (Ribes rubrum)	Ribes	1-1,5 m	Bessen (veel)	Juli-aug		Halve dag zon voldoende
Kruisbes (Ribes uva-crispa)	Ribes	1-1,5 m	Bessen (veel)	mei/juli	Invicta vroeg ras, Pax groot en later	Halve dag zon voldoende
Zwarte bes (Ribes nigrum)	Ribes	1,5 m	Bessen (veel); bevat veel vitamine C	Juli/aug		Halve dag zon voldoende
Jostabes (Ribes nidigrolaria)	Ribes	1,5 m	Bessen (veel)	Juni/juli		Halve dag zon voldoende; kruising zwarte bes en kruisbes; groot en zoet
Framboos	Ribes	0,5 m (binden aan pergola)	Vruchten (veel)	Zomerframboos vanaf juni/juli. Herfstframboos tot okt	Zomerras: Marva. Herfstrassen: Autumn Bliss/Fallgold	Halve dag zon voldoende
Nepalese framboos (Rubus nepalensis)	Ribes	1 m breed, 0,2 m hoog	Vruchten	?		Goede bodembedekker, liefst vochtig
Braam	Ribes	1 m (binden aan pergola)	Vruchten (veel)	Juni/juli tot sep/okt (veel rassen)	Gekweekte soorten zonder stekels	Halve dag zon voldoende. Mogelijk in windhaag
Siberische kiwi (Actinidia Arguta)	Ribes	3-6 m (binden aan pergola)	Kleine zoete vruchten (veel)	Sep	Actinidia Arguta (NIET Nieuw-Zeelandse kiwi; Actinidia Deliciosa)	Klimplant, groeit erg hard. Pas op woekeren
Druif	Ribes	1-2 m (binden aan pergola)	Druiven (Behoorlijk)	Aug-sep	In Nederland blauwe kleine druiven	Tegen zuidmuur; veel warmte nodig
Japanse wijnbes (Rubus phoenicolasius)	Rozen	1 m (binden aan pergola)	Vruchten (redelijk)	Aug		Halve dag zon voldoende; mogelijk niet winterhard (beschutten)
(Bottel)roos * Rosa Rugosa)	Rozen	1-2 m (binden aan pergola)	Rozenbottels (alleen buitenste vruchtvlees;	Aug-nov	Rosa Rugosa geeft grootste rozenbottels	Goede plant voor windhaag

			haartjes binnen in vrucht irriteren)			
Juneberry (amelanchier alnifolia)	Rozen	3-4 m	Grote zoete bessen (veel)	Juni/begin juli	Regent, honeywood en northline klein	Plant uit Noord-Amerika. Vogels eten bessen graag.
Meidoorn (Crataegus)	Rozen	5 m	Bessen (milde smaak)	Zomer-herfst		Plant trekt bijen. Bessen voor vogels. Goed in windhaag
Sleedoorn (Prunus Spinosa)	Rozen		Zwarte bessen (wrang); beste gedroogd eten. Zeer gezond	Herfst (best na eerste vorst)		Bessen voor vogels. Goed in windhaag
Hagedoorn (Crataegus monogyna)	Rozen	6 m	Rode bessen (wrang); beste gedroogd eten. Zeer gezond	Herfst (best na eerste vorst)	Voor lekkere vruchten diverse soorten: Crataegus arnoldiana, Crataegus Missouriensis, Crataegus Pedicellata, Crataegus Pensylvanica, Crataegus Schraderiana, Crataegus Tanacetifolia	Bessen voor vogels. Goed in windhaag. Hout gebruikt in handwerk
Russische dwergamandel (Prunus Tenella)	Rozen	1 – 1,5 m	Vruchten + zaden (noten). Noten niet eten indien bitter	?		Zon, mogelijk bodembedekkend
Japanse Dwergkwee (Chaenomeles Japonica)	Rozen	1-2 m	Vruchten; rauw erg zuur maar gekookt beter	?		Trekt bijen, bodembedekkend
Krenteboompje (Amelanchier Lamarckii)	Rozen	4-6 m	Zoete vruchten	?		Liefst zure of neutrale grond. Vogels zijn gek op de vruchten
Oregan grape (Mahonia aquifolium)	Berberis	1,5-2 m	Kleine vruchten (veel)	Aug	‘apollo’ lage plant (60 cm) die bodem goed bedekt en zeer productief is.	Plant uit Noord-Amerika. Bodembedekkend. Lage struik in windhaag. Kan in (half)schduw
Mahonia Japonico	Berberis	2-3 m	Klein-zuur fruit	Mei		Kan in (half)schaduw
Zuurbes (Berberis	Berberis	2-3 m	Jong blad en kleine	Herfst		Goed in windhaag, warm

Vulgaris)			zure vruchten (veel vitamine C)			plekje
Berberis Buxifolia	Berberis	2,5 m	Zoete zwarte vruchten	Zomer		Sterke plant, mogelijk niet winterhard
Berberis Darwinii	Berberis	2,5 m	Vruchten (wel met veel zaden)	Zomer	‘Mystery fire’ zeer productief!	Sterke plant, mogelijk niet winterhard, trekt insecten, vogels zijn dol op de vruchten
Roze berberis (Berberis Aggregata)	Berberis	1,5 m	Zure vruchten (zeer productief!)	Herfst	‘Buccaneer’ geeft grotere vruchten	
Berberis Georgii	Berberis	2 m	Grote citroensmakende vruchten (gigantische oogst)	Sep		Zeer winterhard en zeer hoge oogs
Blauwe bosbes	Heifamilie	0,50 - 2 m	Zoet blauw fruit (lage-redelijke oogst)	Zomer	Vaccinium myrtillus kleine inheemse plant. Vaccinium corymbosum gekweekt ras tot 2 m.	Alleen in zure grond (vaak zand of veen)
Salal (gaultheria shallon)	Heifamilie	1 - 1,5 m hoog	Rauw eetbare vruchten	Aug		Bodembedekkend; mogelijk woekierend; liefst (half)schaduw. Liefst meer zure grond
Cranberry	Heifamilie	0,1 - 0,2 m hoog, 1-2 meter omvang	Vruchten eetbaar (wel zuur)	Nazomer-herfst	Vaccinium Oxycoccus inheemse cranberry; Vaccinium Macrocarpon Amerikaanse cranberry	Bodembedekkend, alleen in natte, zure grond
Rode bosbes (Vaccinium Vitis-Idaea)	Heifamilie	0,3 m hoog, 1 m omvang	Kleine rode vruchten	Sep-okt		alleen in zure grond, bodembedekkend
Aardbeiboom (Arbutus unedo)	Heifamilie	2-8 m	Eetbare vruchten (soort aarbei). Beetje melig	Nov	‘Elfin King’ en ‘Rubra’ productief (2-3 m.)	
Struikhei (calluna Vulgaris)	Heifamilie	50-60 cm				Groeit alleen op arme grond (liefst zand of veen). Zeer

						goede bijenplant. Ook in windhaag.
Gele Kornoelje (Cornus mas)	Kornoelje	5 m	Bessen (beetje vies; wel voedzaam)	aug	Rassen 'nana' en 'variegata' veel kleiner.	Plant trekt bijen. Bessen voor vogels. Goed in windhaag
Chinese Kornoelje (Cornus Kousa Chinensis)	Kornoelje	3 m of meer	Jong blad gekookt + zoete rode vruchten	Sep		Liefst zure grond; ook hout bruikbaar
Vlier (Sambucus Nigra)	Kamperfoelie	6 m	Bessen (veel vitamine C). Rauw met mate.	Zomer	Sambucus Canadensis zoete Amerikaanse vlier	Bessen voor vogels. Goed in windhaag. Afweren schadelijke insecten. Hout voor timmerwerk. Kan in halfschaduw. Slechte combinatie met kruisbloemigen
Gelderse Roos (Viburnum Opulus)	Kamperfoelie	2-5 m	Bessen (bitter); alleen gekookt	Zomer-herfst		Bessen voor vogels. Goed in windhaag
Blauwe honingbes (Lonicera Caerulea Edulis)	Kamperfoelie	1,5 m	Donkerblauwe vruchten, beetje bitter	?	Ook Lonicera Villosa genaamd	
Lonicera Angustifolia	Kamperfoelie	2,5 m	Zoete, zwarte vruchten	Juni-juli + aug-sep		Zon nodig, hout bruikbaar
Olijfwilg	Elaeagnaceae	4-5 m (groeit langzaam)	Bessen (Zeer rijk aan vitamines en mineralen)	Sommige soorten lente; anderen herfst	Elaeagnus x ebbingei 'limelight' geeft oogst in lente. Combineren met Elaeagnus pungens variegata voor bestuiving.	Goede plant in windhaag (wintergroen), stikstofbindend
Duindoorn (Hippophae rhamnoides)	Elaeagnaceae	6 m omvang	Zure bessen (zeer rijk aan vitamine C)	Sep tot in hele winter (minder zuur na vorst). Ook medicinale olie van takken en bladeren		Veel zon nodig, goed op zand. Stikstofbindend, diepwortelend, mogelijk in windhaag
Siberische Erwtenstruik (caragana)	Vlinderbloemig	5 m	Peulen (zaden zeer rijk aan olie en eiwit).	Zomer-herfst	'Walker' of 'Pendula' goed vruchtdragend. 'Nana' kleine soort	Goede plant in windhaag (wel in zon), stikstofbindend. In Siberië kippenvoer

arborescens)						
Gaspeldoorn (Ulex europaeus)	Vlinderbloemig	1,5 m			Vrij zeldzaam in Nederland	Pionierstruik, vooral arme gronden. Stikstofbindend. Windhaag in harde wind. Afweren plaaginsekten.
Brem (Cytisus scoparius)	Vlinderbloemig	2 m			Zeer algemeen in Nederland	Pionierstruik, vooral arme gronden. Stikstofbindend. Windhaag in harde wind. Afweren plaaginsekten, bodembedekkend
Plum yew (Cephalotaxus Harringtonia)	Cephalotaxeae	2-3 m (groeit zeer traag)	Noten (Onrijp fruit zelfs te vies voor eekhoorns, maar noten daarbinnen goed eetbaar)	?	'Nana' is de meest winterharde en productieve soort.	Best beschut en in (half)schaduw
Japane peperstruik (zanthoxylum piperitum)	Wijnruit	1 m	Zaden als peper-substituut	?		Mogelijk niet winterhard
Zoutmelde (Artiplex Halimus)	Ganzevoet	2-3 m	Blad in salade of als spinazie	Hele jaar		Zon, liefst lichte grond (zand), groeit goed aan kust. Goede plant voor windhaag
Siberische ginseng heester (Eleuterococcus senticosus)	Klimop	2 m	Zeer medicinaal			Andere familie dan gewone Ginseng

Bomen

	Familie	Diameter volwassen / plantafstand	Eetbare delen	Periode oogst	Cultivars	Bijzonderheden
Appel (Malus Pumila)	Rozen	Hoogstam tot 10 m Dwerg 3 m	Appels	Aug-dec (bewaarappels hele jaar)	Vanda, Reiki en Lena late bewaarappels die sterk zijn. Lombarts is goed sterk ras. Yellow transparant hele vroege appel. Met onderstam Topas M9 mogelijk in haag.	Meerdere rassen nodig die elkaar kunnen bestuiven
Peer (Pyrus communis)	Rozen	Hoogstam tot 10 m Dwerg 3 m	Peren	Sep-dec (bewaren tot voorjaar)	Conference zelf-bestuivend en bovendien goed bewaarbaar	Beschutting goed (zonnig plekje). Pas op late lentevorst
Zoete kers (Prunus Avium)	Rozen	Hoogstam tot 10 m Dwerg 3 m	Zoete kersen	Juli	Stella zelfbestuivend. Zure kers (Prunus Cerasus) kleiner en minder zon nodig.	Vogels eten alle kersen. Goede boom voor insecten. Pas op lentevorst
Inlandse vogelkers (Prunus Padus)	Rozen	8-15 m	Bessen eetbaar maar niet lekker			Goede boom voor wildlife; vogels
Pruim (Prunus Domestica)	Rozen	Hoogstam tot 10 m Dwerg 3 m	Pruimen	Juli-sep	Veel cultivars zelf-bestuivend. Czar vroege pruim.	
Kerspruim (prunus cerasifera)	Rozen	9 m	Vruchten; mogelijk beetje bitter maar ook zoet	Zomer tot oktober		Mogelijk als windhaag
Kweepeer (Cydonia Oblonga)	Rozen	7 m	Vruchten (als dikke peer). Voor jam, taart etc			Vruchten bevatten veel pectine. Goed om jam te conserveren (ook van andere vruchten). Zon nodig.
Lijsterbes (Sorbus aucuparia)	Rozen	7-15 m	Vruchten; erg zuur; beter koken	?	'Edulis' heeft grotere en beter eetbare vruchten	Sterke boom voor windhaag; hout elastisch (manden, meubels); trekt vogels
Meelbes (Sorbus aria)	Rozen	8-12 m	Vruchten; erg zuur; beter koken			Sterke boom voor windhaag; zorgt voor beschutting

Mispel (<i>Mespilus germanica</i>)	Rozen	6 m	Zoete vruchten; indien niet rijp aan boom, dan rijpen door bewaring	Herfst		Zon
Perzik (<i>Prunus Persica</i>)	Rozen	6 m (ook dwerg mogelijk?)	Perzikken	Juli-sep	Oude rassen groeien in Nederland. Nectarine is mutatie van perzik	Pas op lente-nachtvorst. Beschutte plek (mogelijk zuidmuur), zon
Abrikoos (<i>Prunus armeniaca</i>)	Rozen	6-9 m	Abrikozen	Zomer		Nog gevoeliger dan perzik voor lente-nachtvorst. Hete, zonnige zomers nodig.
Amandel (<i>Prunus dulcis</i>)	Rozen	6 m	Noten (amandelen). Bittere noten niet eten vanwege waterstofcyanide (blauwzuur)	Herfst	Largueta en Mission goed voor Nederland vanwege late bloei. Op koele, zware grond best onderstam van perzik	Beschut; veel zon nodig. Pas op lante lente-nachtvorst
Hazelaar (<i>Corylus Avellana</i>)	Berken	6 m (met snoeien mogelijk 2 – 2,5 m)	Noten; hout nuttig als palen in meubels etc	Herfst		Best veel bomen bij elkaar of in stad (uit de buurt van oude, dikke bomen); anders nemen eekhoorns alles. Mogelijk als windhaag. Mogelijk onder bomen
Walnoot (<i>Juglans Regia</i>)	Okkernoot	20 m	Noten; hardhout erg nuttig voor bouwen, meubels, brandhout etc.	Herfst	Japane walnoot (<i>Juglans ailanthifolia</i>) meest winterhard.	Pas op met late nachtvorst. Walnoot heeft negatieve invloed op veel planten en bomen in de buurt
Tamme Kastanje (<i>Castanea sativa</i>)	Beuk	15-30 m	Kastanjes (veel koolhydraten). Poffen of bewaren.	Herfst		Pas op lente-nachtvorst. Hout nuttig als brandhout, voor meubels, palen etc. Hout rot niet
Beuk (<i>Fagus sylvatica</i>)	Beuk	15-30 m	Jong blad in salades. Beukennoten (met mate vanwege gofstof)	Blad korte periodes bladgroei lente en zomer		
Moerbeï (<i>Morus</i>)	Moerbeï	10 m	Vruchten; licht zuur, Meteen eten; niet	Aug-sep	Zwarte moerbeï (<i>Morus Nigra</i>) lekkerste vruchten.	Best beschutte plek; tegen zuidmuur. Kan wel samen

			bewaarbaar		Verder Morus Alba (wit) en Morus Rubra (rood)	met walnoot
Berk (betula)	Berk	10-20 m	Sap uit boomstam (met mate; anders sterft boom); zoete smaak		Betula Pendula en Betula Nigra inheems	Pioniersboom op drogere gronden. Stikstofbindend. Bereid grond voor andere bomen. Blad goed op composthoop. Insektenwerend. Hout zeer nuttig; vb meubels
Elzeboom (Alnus)	Berk	10-25 m			Alnus Glutinosa en Alnus Incana inheems.	Pioniersboom op nattere gronden. Stikstofbindend. Bereid grond voor andere bomen. Ook voor windhaag. Insektenwerend en goed voor wildlife
Italiaanse elzeboom (Alnus Cordata)	Berk	10-25 m				Zelfde toepassingen als gewone elzeboom, maar Italiaanse elzeboom groeit op droge gronden.
Wilg (Salix)	Wilg	10-25 m			Veel soorten. Boswilg (Salix caprea) zeer vroeg bloeiend; erg goed voor bijen	Pioniersboom. Veel blad en takjes maken bodem humeus. Op natte gronden. Trekt bijen. Herbergt wildlife. Vee eet graag wilg. Zeer snelgroeiend voor hout en bio-massa. Goed voor drainage en waterzuivering!
Populier (Populus)	Wilg	20-30 m			Meest geschikt zijn Populus Alba en Populus Tremula (snelgroeiend)	Zeer snelgroeiend. Geschikt voor hout en bio-massa. Geschikt voor windhaag. Herbergt wildlife.
Eik (Quercus)	Eik	30-30 m	Eikels. Bevat tannine. Alleen eten indien niet bitter. Bijv lang weken, durig drogen, vermalen		Steeneik (Quercus Ilex) geeft mogelijk meest zoete noten. Zoet betekent goed eetbaar. Mediterrane eiken	Oude eiken herbergen zeer veel wildlife. Verder bast goed voor compost. Bladmulch insektenwerend.

			en overspoelen met heet water, durig koken		zijn meer zoet.	Hout zeer hard; brandhout, voor bouwen.
Acacia (Robinia pseudoacacia)	Vlinderbloemig	15-25 m	Hele plant giftig maar zaad eetbaar na koken			Stikstofbindend. Geschikt voor windhaaf. Liefst arme grond. Zeer hard en duurzaam hout.
Linde (Tilia Cprdata)	Linde	15-35 m	Jong blad eetbaar in salade (mals). Aan onderkant stam jonge scheuten voor jong blad; aanmoedigen door snoeien.	April-sep		Erg nuttige bijenplant. Ook vee eet graag linde.
Wilgbladige duindoorn (hippophae salicifolia)	Elaeagnaceae	15 m	Bessen zeer voedzaam (zure smaak)	Aug tot winter		Pioniersboom. Stikstofbindend. Geeft beschutting. Zon nodig. Mogelijk niet winterhard.
Chinese Kornoelje (Cornus kousa)	Kornoelje	6-10 m	Kleine vruchten (harde schil maar je kunt ze uitzuigen; zoet)	Aug-sep	Cornus kousa Chinensis snelst groeiend en meest productief	
Lotusboom (Diospyros lotus)	Ebenaceae	6-9 m	Vruchten kleine variant van Kakifruit. Alleen plukken wanneer helemaal rijp	Dec.	Diospyros lotus meest betrouwbaar. Ook Amerikaanse persimmon (Diospyros virginiana)	
Ginkgo biloba	Ginkgoaceae	10-30 m	Kleine noten eetbaar. Wel beter eerst koken. Blad zeer medicinaal	?		Hete zomers nodig
Apenboom (Araucaria araucana)	Apenboom	15-30 m	Noten eetbaar (goede oogst mogelijk)	?		Best in kustgebieden (gematigd klimaat). Duurt 20-30 jaar voor eerste noten. Of stekken van jonge scheuten uit stam oudere bomen. Pas op eekhoorns.
Pijnboom (Pinus)	Dennenfamilie	15-20 m	Zaden (pijnboompitten) eetbaar hoewel lage oost.		Veel verschillende soorten.	Kweek zaden lastig in west-Europa.

Venijnboom (Taxus Baccata)	Taxus	12-20 m	Hele boom giftig behalve rijpe vrucht. Zaad wel uitspugen (niet bijten).		Dovastioniana, Fastigiata, Fructo-Luteo, Repandens	Kan zeer oud worden. Hout elastisch en aromatisch (wierook), blad als insecticide.
-----------------------------------	-------	---------	--	--	--	--

Websites

Andere plantdatabases permacultuur

- Kleinschalig Ecologische Samenleving: www.kesnl.nl/?id=16
- Permacultuur Nederland: www.permacultuurnederland.org/planten.php
- Plants for a Future: www.pfaf.org
- Koen van de Hauw: home.12move.nl/koenvdhauw/

Zaadleveranciers + plantgoed

Vreeken's zaden: www.vreeken.nl

→ Service niet optimaal. Soms zijn de zaden al oud. Maar wel een gigantisch assortiment met veel verschillende planten en plantrassen. Ook permacultuur-gewassen.

De Bolster zaden: www.bolster.nl

→ Goede biologische zaden van meer standaard-gewassen.

VELT: www.velt.be

→ Gerenommeerde Belgische bio-landbouworganisatie. Groot assortiment van meer standaard-gewassen. Goede kwaliteit.

De Godin: www.degodin.nl

→ Een reeks zaden van typische permacultuur-gewassen. Goede kwaliteit.

All seeds Europe: www.allseeds.eu

→ Zaad en knollen van enkele moeilijk te vinden gewassen.

De nieuwe tuin: www.denieuwetuin.be

→ Belgische zaadleverancier. Vooral bekende gewassen maar daarvan de bijzondere rassen.

Rare plants: www.rareplants.de

→ Duitse zaadleverancier van zeldzame gewassen (in verschillende klimaten). Enkele moeilijke te vinden gewassen zijn hier te krijgen.

Morgenster wilde zaden: www.morgenster-zaden.nl

→ Groot assortiment van zaadgoed van wilde planten, waaronder eetbare wilde planten.

Kwekerij de zandhoogte: www.zandhoogte.nl

→ Gigantisch assortiment van plantgoed van wilde planten, waaronder eetbare soorten die een plek hebben in de permacultuur-tuin. Verzending per post.

Seed garden of Eden: <http://seedgardenofeden.sohosted.com/shop/shop/>

→ Hier kun je knolletjes en zaad kopen van de Chinese Yam; een interessante plant voor de toekomst

www.verberghe.nl

→ Hier heb ik bollen gekocht van Camassia Quamash; kan ook bij andere kwekerijen rond augustus

Eetbare waterplanten

Bijvoorbeeld <http://www.vijverflora-hellendoorn.nl/> of <http://www.waterplantenkwekerijriel.nl>

Bomen en struiken

Kwekerij de Batterijen (in de Betuwe): www.batterijen.nl

→ Volgens de docenten van Permacultuur School Nederland de beste leverancier van bomen en struiken in Nederland die nog weinig gesnoeid zijn. Ruim aanbod

Nog op zoek?

Stuur me even een mail. Ik heb zelf ook veel zaad om te ruilen of weg te geven en in de toekomst ook steeds meer plantgoed.

Miquel.buckinx@gmail.com